

31 Οκτωβρίου, 1991

[ΠΙΚΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΙΜΩΝΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ,

Καθ' ων η Αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 139/90)

Αναγκαστική Απαλλοτριώση — Επίτευξη σκοπού απαλλοτριώσης — Άρθρο 23.5 του Συντάγματος — Αναφέρεται στη δυνατότητα πραγματοποίησης του σκοπού της Απαλλοτριώσης — Αναπόδεικτοι οι ισχυρισμοί για κακόπιστη άσκηση της σχετικής εξουσίας του Υπουργικού Συμβουλίου — Απόφαση για σύσταση διυπουργικής Επιτροπής για περαιτέρω διερεύνηση του θέματος δεν θέτει υπό αίρεση ούτε αφαιρεί από την οριστικότητά της την ληφθείσα απόφαση απαλλοτριώσης.

5

Αντικείμενο της προσφυγής αυτής αιτερείται το Διάταγμα απαλλοτριώσης μέρους από κτήμα των αιτητών στα Λατοιά για την κατασκευή δρόμου.

10

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

(1) Κανένα στοιχείο δεν έχει προσαχθεί που να κλονίζει το τεκμήριο ότι η εξουσία απαλλοτριώσης ασκήθηκε καλόπιστα για το σκοπό που προβλέπεται από το νόμο. Αντίθετα τα γεγονότα δεικνύουν ότι η επίδικη απόφαση λήφθηκε για την προώθηση της απόφαση για αναμόρφωση του οδικού δικτύου της ευρύτερης περιοχής Λευκωσίας προς εξυπηρέτηση των κυκλοφοριακών αναγκών του κοινού.

15

20

(2) Οι διατάξεις του Άρθρου 23.5 του Συντάγματος δεν προοιονίζουν ολοκλήρωση του σκοπομένου με την απαλλοτριώση έργου μέσα σε τρία χρόνια, αλλά εγκατάλειψη της απαλλοτριώσης όπου σ' εκείνη την περίοδο γίνεται φανερό ότι ο σκοπός δεν είναι πραγματοποιήσιμος.

25

(3) Ο διορισμός διυπουργικής Επιτροπής δεν θέτει υπό αίρεση τη ληφθείσα απόφαση ούτε αφαιρεί από την οριστικότητά της. Τί-

ποτα δεν έχει τεθεί ενώπιον του Δικαστηρίου που να κλονίζει το βάθος της απόφασης που έχει ως λόγο την άμβλυση του κυκλοφοριακού προβλήματος της ευρύτερης περιοχής Λευκωσίας.

Προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

5 *Αναφερόμενες υποθέσεις:*

Simonis and Another v. Improvement Board Latsia (1984) 3 C.L.R. 109.

Cyprus Tannery Ltd v. Republic (1977) 3 C.L.R. 75.

Cyprus Tannery v. Republic (1980) 3 C.L.R. 405.

10 *Nicolaidou v. Republic (1985) 3 C.L.R. 88.*

Lardos and Sons Ltd v. Republic (1986) 3 C.L.R. 21.

Τσαγγαρίδης και Άλλοι ν. Δημοκρατίας (Προσφυγή Αρ. 513/88, ημερ. 17/10/90).

Προσφυγή.

15 **Προσφυγή εναντίον απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου για την έκδοση διατάγματος απαλλοτριώσεως (Απόφασης 32698) που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (Α.Δ.Π. 1897 - 7/12/89).**

Ε. Ευσταθίου, για τους αιτητές.

20 **Π. Πασιάς, Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους καθ' ων η αίτηση.**

ΠΙΚΗΣ, Δ. ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Οι αιτητές είναι ιδιοκτήτες τεμαχίου γης στα Λατσιά, η ανάπτυξη του οποίου διαίρεσε σε δυο διαδοχικά στάδια το συμβούλιο του Δήμου Λατσιών.* Η απόρριψη αιτήματός τους για διαχωρισμό του κτήματός τους σε 14 οικόπεδα και εισήγηση για το διαχωρισμό του σε 11 οικόπεδα, προς εξασφάλιση του οδικού δικτύου της περιοχής αποτέλεσε το αντικείμενο αμφισβήτησης με προσφυγή στο Ανώτατο Δικαστήριο. Η προσφυγή απορρίφθηκε, όπως αναφέρεται

* (Λογικά το Συμβούλιο Βελτιώσεως)

στην αγόρευση του δικηγόρου των αιτητών, χωρίς να προσδιορίζεται η ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ή ο αριθμός της προσφυγής. Προφανώς πρόκειται για την απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου *Simonis and Another v. Imp. Board Latsia*,* στην οποία αποφασίστηκε 5
 ότι η σκοπούμενη διάρθρωση του οδικού δικτύου της περιοχής αποτελεί βάσιμο λόγο για τη μορφοποίηση της ανάπτυξης σύμφωνα με τις προδιαγραφές του. Στην ίδια απόφαση υποδεικνύεται ότι το δικαίωμα ιδιοκτησίας δε 10
 συνεπάγεται και ανεξέλεγκτο δικαίωμα ανάπτυξης, επισημαίνοντας ότι "..... The development of an area, urban as well as rural, is very much a corporate matter that concerns a community as a whole. It effects the quality of life of everyone using the area" (Ελληνική μετάφραση) "..... 15
 Η ανάπτυξη μιας περιοχής, τόσο αστικής όσο και αγροτικής, αποτελεί θέμα το οποίο αφορά την κοινότητα στο σύνολό της. Επηρεάζει την ποιότητα της ζωής του καθενός ο οποίος χρησιμοποιεί την περιοχή" . Και σε μεταγενέστερο σημείο σημειώνεται ότι για την αλλαγή της χρήσης με τη διαίρεση της γης σε οικόπεδα, οι ιδιοκτήτες πρέπει να προσαρμόσουν τα σχέδιά τους προς εκείνα της κοινότητας. 20

Σε κατοπινό στάδιο, όπως αποκαλύπτουν τα γεγονότα, ο Δήμος Λατσιών έκρινε ευνοϊκότερα τα σχέδια των αιτητών για το διαχωρισμό του κτήματός τους σε συνδυασμό 25
 και με τις ενστάσεις τους στην αναμόρφωση του οδικού δικτύου που προβλέπει το πολεοδομικό σχέδιο της μεζονος Λευκωσίας, και ιδιαίτερα τη χάραξη δρόμου πρωταρχικής σημασίας στην περιοχή που βρίσκεται η περιουσία των αιτητών. 30

Η χάραξη του αμφιλεγόμενου (από το Δήμο Λατσιών) δρόμου εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, οπότε γνωστοποιήθηκε η πρόθεση των αρχών να απαλλοτριώσουν το επηρεαζόμενο μέρος του κτήματος των αιτητών (Α.Δ.Π. 203 - 17/2/89). Οι αιτητές διατύπωσαν ενστάσεις 35

* (1984) 3 C.L.R. 109.

- στην απαλλοτριώση που δεν έγιναν δεκτές. Η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για την έκδοση διατάγματος απαλλοτριώσης (Απόφαση 32698) που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (Α.Δ.Π. 5 1897 - 7/12/89), αποτελεί το αντικείμενο της προσφυγής. Της απόφασης προηγήθηκε εισήγηση του Υπουργείου Εσωτερικών στην οποία επισημαίνεται, μεταξύ άλλων, ότι "..... η οικοδομική αξιοποίηση της επηρεαζόμενης γης θα καταστήσει αδύνατη την υλοποίηση του τοπικού σχεδίου 10 στη ρύθμιση του οδικού δικτύου της περιοχής.

- Δύο είναι οι κυριότεροι λόγοι για τους οποίους αμφισβητείται η επίδικη απόφαση. Με τον πρώτο αποδίδονται αλλότρια κίνητρα στο Υπουργικό Συμβούλιο αναφορικά με τη διενέργεια της απαλλοτριώσης που πηγάζουν από 15 επιθυμία εκδίκασης του Δήμου Λατσιών για την αρνητική τους στάση στην προτεινόμενη ανάπτυξη του οδικού δικτύου. Ισχυρίζονται ότι το Υπουργικό Συμβούλιο επικαλέσθηκε τις εξουσίες που του παρέχει ο νόμος όχι χάριν του σκοπού για τον οποίο παραχωρήθηκαν αλλά προς κα- 20 τίσχυση της θέλησής τους. Κανένα στοιχείο δεν έχει προσαχθεί που να κλονίζει το τεκμήριο ότι η εξουσία απαλλοτριώσης ασκήθηκε καλόπιστα για το σκοπό που προβλέπεται από το νόμο. Αντίθετα, τα γεγονότα δεικνύουν ότι η αναμόρφωση του οδικού δικτύου της ευρύτερης περιο- 25 χής Λευκωσίας προς εξυπηρέτηση των κυκλοφοριακών αναγκών του κοινού.

- Ο δεύτερος λόγος απολήγει σε υπέρβαση εξουσίας η οποία συνάγεται από την προσφυγή στην απαλλοτριώση πριν να διαφανεί σταθερή ανάγκη για το αναπόδραστο 30 του επαχθούς αυτού μέτρου. Οι διατάξεις του Άρθρου 23.5 του Συντάγματος που προβλέπουν την επιστροφή απαλλοτριωθείσας γης, όπου ο σκοπός της απαλλοτριώσης δεν καθίσταται εφικτός μέσα σε τρία χρόνια, οριοθετούν, όπως εισηγήθηκε ο κ. Ευσταθίου, και τις προϋποθέ- 35 σεις για την άσκηση των εξουσιών που παρέχονται από τον περί Αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως Νόμο (Ν 15/62, όπως τροποποιήθηκε από τους νόμους 25/83, 148/85, 84/

88). Όπως ορίζει η νομολογία* οι διατάξεις της παραγράφου 5 του Άρθρου 23 δεν προοιονίζουν ολοκλήρωση του σκοπούμενου με την απαλλοτρίωση έργου μέσα σε τρία χρόνια αλλά εγκατάλειψη της απαλλοτρίωσης όπου καταφαίνεται μέσα σ' εκείνη την περίοδο ότι ο σκοπός δεν είναι πραγματοποιήσιμος. Σ' εκείνη την περίπτωση η απαλλοτριούσα Αρχή ενέχει υποχρέωση επιστροφής του κτήματος υπό τους όρους και προϋποθέσεις που καθορίζει το Άρθρο 23.5 του Συντάγματος. 5

Η αβεβαιότητα του έργου προκύπτει, σύμφωνα με τον κ. Ευσταθίου, από το διορισμό διυπουργικής Επιτροπής για την περαιτέρω εξέταση των ενστάσεων του Δήμου Λατσιών στη σκοπιμότητα της κατασκευής του αποφασθέντος έργου. Ο διορισμός της Επιτροπής δε θέτει υπό αίρεση τη ληφθείσα απόφαση ούτε αφαιρεί από την οριστικότητα της. Η απόφαση για την επίλυση του κυκλοφοριακού προβλήματος της μείζοντος περιοχής Λευκωσίας καθιστά την απαλλοτρίωση του επίδικου κτήματος αναγκαία για την πραγμάτωση του σκοπού στον οποίο αποβλέπει η απαλλοτρίωση. Επίσης τίποτε δεν έχει τεθεί ενώπιόν μου που να κλονίζει το βάθος της απόφασης που έχει ως λόγο την απάμβλυνση του σοβαρού κυκλοφοριακού προβλήματος της ευρύτερης περιοχής Λευκωσίας. 10 15 20

Καταλήγω ότι δεν έχει καταδειχθεί λόγος που να καθιστά τρωτή την επίδικη απόφαση. Η προσφυγή απορρίπτεται. Η επίδικη απόφαση βεβαιώνεται στην ολότητά της βάσει του Άρθρου 146. 4 (α) του Συντάγματος. Δεν εκδίδεται διαταγή για τα έξοδα. 25

*Προσφυγή απορρίπτεται χωρίς
έξοδα.* 30

* (Βλ. μεταξύ άλλων, *Cyprus Tannery Ltd. v. Republic* (1977) 3 C.L.R. 75 (Πρωτόδικη απόφαση, επειβλήθημε στην *Cyprus Tannery v. Republic* (1980) 3 C.L.R. 405. *Nicolaidou v. Republic* (1985) 3 C.L.R. 88. *Laféos and Sons Ltd. v. Republic* (1986) 3 C.L.R. 21, και *Κυριάκου Τσαγγαρίδη & 3 άλλοι ν. Δημοκρατίας* (Υπόθεση 513/88 - Η απόφαση ειδοήθη στις 17/10/90) 35